

GHIZELA

Sediul consiliului local: Ghizela nr. 41, telefon/fax 0256/232501;

Coordonate:

45°49'26" lat. N;
21°44'59" long. E;

Repere istorice:

-1359 - primul nume al satului Șanovița ar fi fost Sasanfalva (după C. Suci) în timp ce N. Ilieșu consideră cășezarea a fost întemeiată spre sfârșitul ocupației otomane;

-1770 - parohia ortodoxă de la Hisiaș este înființată de românii așezați aici cu aprobarea împărătesei Maria Theresia, satul fiind considerat un pol important al ortodoxismului românesc din Banat;

-1779 - localitatea Șuşanovăț (Șanovița) trece în administrarea județului Timiș;

-6 august 1790 - are loc sfințirea bisericii din Șanovița de către episcopul **Nicolae Putnic**;

-1860 - **George Roșca** este menționat ca primar atestat al Șanoviței;

-1880-1882 - este întemeiată localitatea **Ghizella** de coloniști de limbă germană; - așezarea coloniștilor se face pe un teren defrișat din Șanovița și Babșa;

-1890 - recensământul din acel an consemnează existența în satul Ghizela a unui număr de 947 de germani, 21 de unguri și 9 români;

-1896 - au loc colonizări de etnici germani de rit catolic la Paniova, dar caracterul satului rămâne unul românesc;

-1906 - la Ghizela se așază coloniști unguri, 40 de familii;

-4 iunie 1905 - se naște la Șanovița **Nicolae Ursu**, compozitor și dirijor (d. 10.02. 1969);

-1924 - satul Șanovița s-a numit **Codreni**;

-1936 - Ghizela avea școală primară, cooperativă de credit, două fanfare, moară, societate de vânatoare, reuniune șvăbească;

- în perioada interbelică Paniova s-a numit **Bănești**;

-2002 - comuna Ghizela avea 1 247 de locuitori;

-2007- C.J. Timiș decide construirea la Șanovița a primei deponii ecologice din Banat,

realizată între anii 2009-2011;
-25 aprilie 2010 - comunitatea greco-catolică din Șanovița își reia activitatea pastorală în biserica proprie;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total: 1 179 persoane, dintre care:

- masculină = 585 de persoane

- feminină = 594 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010: 547

Sate componente: Ghizela, Hisiaș (1410, Hatthyas), Paniova (1690, Panjeva), Șanovița (1359, Sasanfalva)

Instituții școlare:

Școala cu clasele I-VIII: Ghizela; Școli primare cu clasele I-IV: Paniova și Șanovița; Grădinițe cu program normal: Ghizela, Paniova și Șanovița;

Instituții sanitare:

Dispensar medical: Șanovița; Dispensar sanitar-veterinar: Ghizela;

Instituții culturale:

Casa Națională „Nicolae Ursu”: Șanovița; Cămine culturale: Ghizela, Hisiaș și Paniova; Bibliotecă: Ghizela (1974);

Biserici și alte lăcașe de cult:

Biserica romano-catolică Ghizela (1907-1909); Capela ortodoxă română Ghizela; Biserici ortodoxe-române: Hisiaș (1929), Paniova (1932) și Șanovița (1776); Biserici greco-catolice: Șanovița (1911), Hisiaș (1932); Biserici baptiste: Ghizela (1995) și Paniova (1993);

Ruga: Paniova (15-16 august) și Șanovița (8-9 septembrie);

Cetățeni de onoare:

Emilia Oprea, Ilie Sârbu și Constantin Ostaficiuc.

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI GHIZELA

Ursu Timotei Ionel	primar	Mirean Mircea-Dinu, consilier	PSD
Cenușe Dan	viceprimar	Fetcu Gheorghe, consilier	PNL
Coștean Mihaela-Maria, consilier	PDL	Steici Ioan, consilier	PSD
Galamboș Tibor-Petru, consilier	PNL	Ursu Ioan, consilier	PDL
Laichici Dănuț-Cristian, consilier	PDL		

GHIZELA

FECIORUL LUI MOȘ COLĂ
A LU' PRÂNZU'

Compozitorul **Nicolae Ursu** s-a născut la 4 iunie 1905, la Șanovița (pe atunci **Sziklás**), în casa familiei Nicolae Ursu și Livia (născută Cădăriu, fiică a satului Chizătau). Termină clasele primare în Șanovița, apoi studiază la Ghizela ca elev al preotului **Gustav Dietel**, de la care va învăța să cânte la armoniu. În 1918 este elev la liceul din Lugoj, în grija profesorului dr. **Aurel Peteanu**, tatăl scriitoarei Anișoara Odeanu. La liceul lugojean îi va fi dascăl compozitorul Ion Vidu, care îi va stimula creativitatea prin diferite premii în bani.

La anul 1924 Nicolae Ursu e student la Cluj, înscris la Facultatea de Drept și, în paralel, la Conservator. Bursier al statului român, între 1927-1928 realizează primele sale culegeri de cântece populare. Se va înscrie la cursurile secției de compoziție a Conservatorului, pe care o absolvă în 1933, după ce la anul 1928 obținuse diploma de absolvire a secției pedagogice. În 1929 devine doctor al Facultății de Drept din cadrul universității clujene. În 1930 termină cursurile de pedagogie generală, didactică și meto-

dică, etnografie și folclor din cadrul Facultății de Litere a Universității din Cluj. Se căsătorește cu Magdalena Herțeg, care-i va dăruii doi fii, pe Lucian și pe Timotei, cel din urmă regizor, scriitor și istoric stabilit în SUA (foto, dreapta). În martie 1931, Nicolae Ursu înființează un cor și în Șanovița sa natală. A absolvit în anul 1933 un curs organizat pe lângă Academia de Muzică din Cluj pentru dirijorii de coruri, după care obține prin concurs postul de profesor la Colegiul „Vicențiu Babeș” din Timișoara. Anul 1937 îl găsește pe Nicolae Ursu în plină afirmare ca dirijor și culegător de folclor. Este profesor la Liceul „C.D. Loga”, iar în vara lui 1942 primește **Premiul Academiei Române**. În 1946, Ministerul Artelor înființează la Timișoara un Conservator de stat, iar Ursu dobândește postul de profesor suplinitor la armonie, apoi la teorie și solfegii și folclor.

Numai că în anul 1950 Institutul de Arte din capitala Banatului este desființat. Abia peste 12 ani, în 1962, compozitorul Nicolae Ursu revine la catedra noului Institut Pedagogic creat în cadrul Universității din Timișoara. Trece la cele veșnice la 10 februarie 1969, lăsând însă în urma sa ca moștenire o valoroasă operă, cel mai mare număr de monografii muzicale, pe care unul dintre biografi săi, **Doru Murgu**, le consideră excepționale **„pentru spiritul științific care le guvernează”**.

„pentru

În 1958 s-a pus la Șanovița temelie la Casa Națională, care, din 2001, poartă numele de Casa Națională „Nicolae Ursu” (foto, stânga). Un alt obiectiv cultural important din Șanovița îl constituie Casa Memorială „Nicolae Ursu, care a fost, de fapt, casa părintească a compozitorului, construită din bazalt de tatăl său, cunoscut în sat sub numele de **Moș Colă a lu' Prânzu'**.

BAZALTUL - BOGĂȚIA ȘANOVIȚEI

Pe la jumătatea secolului al XIX-lea, Șanovița și Lucarețul, aflate în proprietatea Ecaterinei Agora, au fost cumpărate de Iosif Galu (la anul 1924, Lucareț - sat aparținător azi de comuna Brestovăț - purta, de altfel, numele stăpânului așezării - **Galu**). Acesta a început exploatarea carierei de bazalt din apropiere și tot el a construit linia ferată îngustă care lega cariera de granit de gara din Topolovățu Mare. Bazaltul de la Șanovița era exploatat prin carieră

GHIZELA

deschisă în craterul vulcanului stins situat pe falia Șanovița-Denta. În apropiere de Lucareț, pe versantul sudic al dealurilor Lipovei, se înalță, la o altitudine de 211 metri, Piatra Roșie, mărturie a unor vremi zbuciumate din punct de vedere geologic (neozoic). Rocile bazaltice exploatare prin cariera deschisă în urmă cu foarte mulți ani în craterul vulcanului au contribuit la dezvoltarea sistemului de căi de comunicație din regiune. Bazaltul era de o duritate excepțională, așa că a ajuns să fie exportat în diferite țări, mai ales în Europa Centrală. Meșterii locului făceau piatră cubică, cu care au fost pavate numeroase străzi din Timișoara și Lugoj.

Coloanele de bazalt de la Șanovița - Lucareț s-au format în urmă cu un milion de ani, atunci când activitatea vulcanică din zonă era intensă, deși erupțiile au fost lente, fără explozii. În imediata apropiere se află un mic lac natural, care sporește frumusețea locurilor. Și tot în zonă, la Forocici, pe Valea Matca, poate fi văzut vulcanul noroios de tip grifon, o altă atracție turistică a locului.

Trustul Rädlinger Grup Germania, prin filiala sa din România, a inaugurat în luna mai 2009 la cariera de bazalt din Șanovița o investiție de 10 milioane de euro pentru a mări capacitatea de exploatare a zăcămintului.

Cariera de bazalt la Șanovița - mijlocul secolului XX

Casă din Șanovița - 2009

„ȘUȘILE” ȘANOVIȚEI

Localitatea Șanovița este atestată oficial din anul 1717. Vechea vatră a așezării, numită astăzi „Satul Bătrân”, se află între râul Bega și Chizdia. Desele inundații ale Begheiului i-au obligat pe săteni să caute un loc mai ferit de intemperii, pe vatra de azi a satului, loc pe care odinioară se întindeau livezi de pruni. Fructele acestora erau păstrate peste iarnă în șoproane numite „șușile” (cuvânt care vine din slavul „sušiti”, care înseamnă „a usca”). De la acest obicei al băștinașilor de a usca prunele în șopru a venit și numele de Șușanovăț (**Codreni**, în anul 1924), pe care localitatea l-a păstrat până prin anii '30. Cel care a reușit să schimbe numele de Șușanovăț în Șanovița a fost muzicologul Nicolae Ursu.

FOTO DOCUMENT

În anul 1907 începe construirea de către etnicii germani din Ghizela a bisericii romano-catolice. Aspecte din timpul lucrărilor (care au durat doi ani) au fost surprinse pe o carte poștală tipărită în acel an de început al zidirii lăcașului de cult.

